

Manažment vodných zdrojov v území

Na pôde Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) v Bratislave sa 19. 2. 2008 uskutočnilo pracovné stretnutie zástupcov Ministerstva životného prostredia SR, Ministerstva pôdohospodárstva SR, Slovenského vodohospodárskeho podniku, organizácie Global Water Partnership, Asociácie vodárenských spoločností a orgánov ZMOS. 21 účastníkov rokovalo o problematike hospodárenia s vodnými zdrojmi

v území a vodného plánovania. Cieľom podujatia bolo naštartovať komunikáciu zainteresovaných v oblasti manažmentu vodných zdrojov a zástupcov obcí ako hlavných partnerov tohto procesu. Predmetom pracovného stretnutia boli aj informácie o legislatívnych, koncepčných a systémových zámeroch zúčastnených v oblasti vodnej politiky v r. 2008. Prezentovala sa *Stratégia ZMOS v oblasti protipovodňovej prevencie*

z r. 2007 a systémové podnety ZMOS k implementácii smerníc EÚ v oblasti vodnej politiky, k novelizáciám vodného zákona a koncepčných dokumentov.

ZMOS získal v procese tvorby Stratégie nasledujúce poznatky:

- V praxi absentuje integrovaný prístup k ochrane a manažmentu vodných zdrojov. Zatiaľ čo povrchový odtok z krajiny sa vytvára v povodí plošne, v systémoch ochrany územia dominujú líniové a bodové technické opatrenia len na ochranu územia počas povodne, čím sa problém protipovodňovej ochrany a prevencie presúva na iné územie v povodí.

Jarovsko-rusovské rameno sa okrem rybolovu využíva na rekreačné účely – chatová oblasť a vodné športy môžu spôsobiť znečistenie vody. Foto: T. Hrnčiarová

- Absentujú preventívne opatrenia.
- Jednotlivé rezorty, najmä MP SR a MŽP SR stratégiami, ktoré gestujú, vstupujú veľmi významne do formovania odtokových pomerov v území. Ide najmä o poľnohospodársku a lesnícku politiku, stratégiu ochrany prírody, pozemkové úpravy, ochranu pôdy pred eróziou, systém hydromeliórií a závlah, ale aj o odvádzanie a čistenie odpadových vôd v území a manažment dažďových a búrkových vôd, najmä v intravilánoch miest a obcí. Tieto stratégie však navzájom nie sú koordinované, a tak obce a správcovia vodných tokov znášajú už len následky povodní.

Rok 2008 je mimoriadne náročný, nakoľko sa musí skoordinať implementácia Rámcovej smernice EÚ o vode a novelizovať legislatíva v oblasti vodnej politiky so zabezpečením účasti všetkých hlavných partnerov a verejnosti v týchto procesoch. Z diskusie ďalej vyplynulo, že obce majú rôzne skúsenosti so zabezpečením pitnej vody, verejnej kanalizácie a ochrany pred povodňami. Zabezpečovacie a záchranné práce sa neriešia systémovo a náklady na ne sa uhrádzajú neskoro. ZMOS má záujem o systémovú spoluprácu všetkých zainteresova-

ných. Nesystémovým prístupom v území sa zvýšili lokálne povodňové riziká. V tejto súvislosti je dôležité komunikovať a spolupracovať aj s Ministerstvom dopravy, pôst a telekomunikácií SR a Ministerstvom financií SR. Obce hlásia tiež nedostatočnú údržbu vodných tokov. Azda najzásadnejšou zmenou, ktorá postihla obce bola zmena definície aglomerácie na účely realizácie projektov verejných vodovodov a kanalizácií. Chýba systémový prístup aj k riešeniu týchto úloh.

Účastníci sa zhodli na tom, že stretnutie bolo prínosné a podporili potrebu zlepšovať podmienky plošnej ochrany vôd a pôdy v povodí, ako aj podporovať realizáciu rôznych opatrení protipovodňovej prevencie v plánovacích procesoch i v praxi. Rovnako treba zlepšiť zabezpečenie a koordináciu územia počas povodne a podporovať jeho účinnú a rýchlu obnovu. Stretnutie otvorilo diskusiu o komplexných otázkach integrovaného manažmentu vodných zdrojov na úrovniach – obec, povodie, Slovensko.

Ing. Martin Kováč, Kancelária Združenia miest a obcí Slovenska, Bezručova 9, 811 09 Bratislava
kovac@zmos.sk

Krajina ako predmet výskumu v Rusku

Dijakonov, K. N., Kasimov, N. S., Chorošev, A. V., Kušlin, A. V. (eds.), 2007: **Landscape Analysis for Sustainable Development: Theory and Applications of Landscape Science in Russia. (Krajinná analýza pre udržateľný rozvoj: teória a aplikácie vedy o krajine v Rusku)**. Vydala Faculty of Geography, Lomonosov State University, Moscow, 318 strán. ISBN 5-9618-0037-7

Publikácia má charakter zborníka referátov z 11. medzinárodnej konferencie *Veda o krajine: teória, metódy, regionálne štúdie, prax* v r. 2006 v Moskve, na ktorej sa zúčastnilo 240 účastníkov z 11 štátov (Život. Prostr., 40, 2006, s. 329 – 330). Hlavný referát na konferencii predniesol prof. A. G. Isačenko, ktorý poskytoval odbornú a metodickú pomoc v začiatkoch výskumu krajiny na Slovensku. Publikácia obsahuje 31 príspevkov začlenených do blokov: Teória a metodológia vedy o krajine, Krajinná dynamika a evolúcia, Krajinná geochémia, Ochrana

a monitoring krajiny, Kultúrne krajiny, Krajinné plánovanie. Publikáciu ukončuje obsahly zoznam literatúry, ktorá tiež poskytuje obraz o riešených problémoch.

Veda o krajine v Rusku a v krajinách bývalého Sovietskeho zväzu nakuulovala za vyše 50 rokov dobré skúsenosti a prierezové poznatky, ktoré sú doteraz neznáme mladšej krajinoekologickej komunite na Západe v dôsledku jazykového dedičstva, terminologických a kultúrnych bariér. Účelom tejto knihy je prelomiť tieto bariéry.

Dnes je veda o krajine v Rusku dobre etablovanou disciplínou, ktorá zahŕňa viaceré, navzájom sa doplnujúce smery:

- *štruktúrno-genetický* – skúma génezu a štruktúru krajiny a jej diverzitu na lokálnej, regionálnej a planétarnej úrovni,
- *funkčno-dynamický smer* – primárne aplikuje analytické nástroje krajinnnej geofyziky a krajinnnej geochémie v skúmaní súčasnej krajinnnej dynamiky a prírodných procesov (považuje sa aj za krajinoekologický),
- *evolučný, alebo paleokrajinný* – skúma krajinný vývoj na lokálnej a regionálnej úrovni, hlavne počas holocénu a pleistocénu,
- *antropogénny (geoeologický)* – zameriava sa na antropogénny vývoj krajiny, hodnotenie vplyvov ľudských hospodárskych aktivít na súčasnú krajinu a ľudské zdravie, krajinné plánovanie,
- *kultúrno-historický*.

V posledných 25 rokoch sa zmenil charakter štúdia krajiny. Teoretická koncepcia sa vyvíjala pod vplyvom všeobecnej systémovej teórie, kybernetiky, synergetiky a modernej filozofie.

Ruská veda o krajine nie je monolitná. V priebehu vývoja sa diferencovala do viacerých škôl s vlastnými ťažiskami výskumu. Založili ich aj u nás dobre známe osobnosti. Je to škola Moskovskej univerzity (N. A. Solncev), Sibírska škola (V. B. Sočava), Voronežská (F. N. Miľkov), Sankt-Peterburgská (A. G. Isačenko), Lvovská (K. I. Gerenčuk) a mimo Ruska je známa Tbiliská škola (N. I. Beručašvili).

Ťažisko štúdia krajiny naďalej tvorí jej priestorovo-časová organizácia, pri-